Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput VII

urn:nbn:de:bsz:31-97032

Visual Library

ovorum numerum patient. Sed ita geniti pulli, nullam poſtea ſobolem procreabunt, ut alia animalia, quæ ex diverſis generibus naſcuntur. Sunt in Ancyra, quæ voce cornuum imitantur ſonitum, qualia inflare ſolent per diſpoſitos equos iter facientium duces. *Auger.* Libertatis tam ſunt amantes, ut per totum triennium in corbe nutritæ, ſi occaſio detur, aufugiant. Ferarum in Septentrione tanta eſt copia, ut cunctas fere aquas cooperiant. Nonniſi autem in tepidis vivunt. Ne hyeme glacie conſtringantur, naturæ inſtinctu circulariter & obliquè natantes, eas apertas ſervant, tantumque vociferantur, ad magnam viarum inde audiantur diſtantiam. Frigoris ſuperatæ vehementia, in ſublime elatæ, mare petunt. *Olaus lib. 19. c. 6. Avem Emme.* Hollandi ex Iava ſecum adduxere. Cycni duplicem habet magnitudinem, colore nigra, penniſque nigris veſtita. Sed ex ſingulis originibus binæ procedunt, quæ ſtruthionis æmulæ. Alis caret & lingua. In capitis corona, peltam habat duritie teſtitudinis, peltæ ſimilem. Non poma tantum pugni magnitudine, ſed & glaciei fruſta, ardentes denique prunas, abſque noxa deglutiebat. *Aldrovand.*

CAPUT VII.

DE AVE BERNICHIA.

AVis eſt in Britannia, quam Berniclam, Bernichiam & Brantam Angli appellant, Scoti nomine *Clakguſe* dignantur. Fero eſt anſere minor, pectore aliquouſque nigro, cætero cinereo. Anſerum ferorum modo volat, ſtrepit, paludes frequentat, & ſegetem depopulatur. De ortu illius magna eſt inter doctos controverſia. Nam quidam ex putreſcentibus lignis, quidam ex pomis, quidam ex fructu foliis conglomeratis ſimili, qui cum oportuno tempore decidit in ſubjectam aquam, reviviſcit, convertiturque in avem vivam, oriri exiſtimant. Creſcit illa

in Inſula Pomonia in Scotia verſus Aquilonem. Et hujus opinionis ſunt *Iſidorus*, *Alexander ab Alexandro*, *Olaus Magnus*, *Geſnerus*, *Boëtius & alii*. E contra *Albertus* & nonnulli ex coitu generari aſſerunt. Batavi ex propria inſpectione in Groenlandia, Barniclas, quæ ovis incubarent, pulloſque educarent, ſeſe inveniſſe affirmant. Sed ut hæc conſiſtere poſſunt, cum ex putridis nata ova ferant; ſic evidentiſſimum videtur, quod de illis longo orationis tractu, *Boëtius* prodidit. Vt quivis animadvertat haud fabuloſa iſta eſſe, adjiciam. *Reſtat jam*, inquit ille, *de Anſeribus quos Clagis appellant, quoſque vulgo perperam in arboribus naſci in his inſulis credunt, & quæ hujus rei cognoſcendæ multo jam tempore ſtudïoſi, re diligenter explorata cognovimus, diſſerere. Mari enim illis interjecto, mihi magis eorum procreandi vis quædam ineſſe videtur, quam alicui alii rei. Variis enim modis, rerum in mari ſemper provenire conſpeximus. Etenim ſi lignum in id projicias, temporis tractu, primum in eo excavato vermes naſcuntur, qui ſenſim enatis capite, pedibus atque alis plumas poſtremo edunt. Demum anſeribus magnitudine æquales, cum ad juſtam pervenerint quantitatem, cœlum petunt, avium reliquarum more, remigio alarum per aera delati. Id quod luce clarius, anno à partu virgineo, milleſimo quadringenteſ. nonageſimo pluribus ſpectantibus in Buchania viſum eſt. Nam cum in ea ad Pethſchlege caſtellum, fluctibus hujuſcemodi lignum quoddam ingens delatum eſſet, rei novitatem, qui primi conſpexerant, admirantibus, ad loci illius Dominum accurentes, rem novam nunciant. Is adveniens trabem ſerra dividi jubet; quo facto, ingens confeſtim apparet multitudo partim vermium, aliis adhuc rudibus, aliis membra quædam formata habentibus, partim etiam formatarum perfecte avium; inter quas quædam plumas habebant, aliæ implumes erant. Itaque rei miraculo ſtupentes, jubente Domino in templum Divi Andreæ, Tiræ, lignum illud comportant, ubi & hodie manet, ſicuti erat, à vermibus perforatum. Hujus ſimile duobus ſubinde annis in Thaū æſtu appulſum, ad Bruthe caſtellum, multis accurenti-*

bus oſtenſum eſt; quod exinde duobus rurſum annis Letha portu Edinburgenſi univerſum populum ſpectare contigit. Ingens enim navis, cui inſigne ac nomen Chriſtophori erat, ubi tres perpetuos annos, ad unam Hebridum in anchoris conſtitiſſet, huc reducta atque in terram ſubducta, plena omnia exeſis trabibus quæ mari ſemper merſa fuerat, vermium hujuſcemodi, rudium partim, aut perfectam nondum avis formam habentium, partim jam abſolutorum oſtendit. Cæterum cavillari id quiſpiam poſſit, arborum truncis ac ramis in Inſulis illis natarum, hanc virtutem ineſſe, Chriſtophorum quoque illam ex trabibus Hebridianis contextam aſſerens. Itaque quod ipſe ab hinc ſeptem annis vidi, haud gravabor in medium adducere. Alexander Gallovidianus, Kilkendenſis Eccleſiæ paſtor (vir præter inſignem probitatem, rerum adnarandarum ſtudio incomparabilis) cum extracta alga marina inter caules & ramos, à radice ſtatim pariter, & uſque ad cacumen enatos, qua conjunguntur, conchas adnatas videret, rei novitate attonitus, mox cognoſcendi ſtudio eas aperit, ubi magis multo quam antehac obſtupefactus, conſtitit. Non enim piſcem in teſtis concluſum comperit, ſed (dictu mirabile) avem. Itaque ad me extemplo, quem ejuſmodi rerum cognoſcendarum, jam olim magna cupiditate detentum noverat, celeriter accurrit, remque omnem monſtrat, non magis rei miraculo obſtupefacto: quam re tanta ac tam inaudita conſpecta, læto. Hac enim re ſatis conſtare arbitror, non hæc procreandarum avium ſemina, aut truncis aut arborum ineſſe fructibus, ſed ipſi Oceano, quem Maro & Homerus patrem rerum haud temere appellavere. Verum quoniam id fieri videbant, cadentibus in aquam arborum ad littus poſitarum pomis, ut temporis tractu ex illis eæ apparerent volucres alites, in eam ſententiam abducti ſunt, ut poma in illas ipſas commutari opinarentur, &c. Hactenus *Boëtius*. Tibi judicium permittitur, Lector: Ego Dei veneror potentiam; & ad finem claſſis Appendicis loco quædam ex diſcurſu *Majeri de volucre arborea* adjicio.